

[๒๙๖] ๒๙๖.๔๕๘ สพเพสุ ภูเตสุ นิธาย ทนฺทํ อวิหฺรณฺถํ อญฺญตรมฺปิ เตสํ น ปุตุตมิจฺเจยฺย กุโธ สหยา เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	บุคคลวางอาชญาในสัตว์ทั้งปวงแล้ว ไม่เบียดเบียนบรรดา สัตว์เหล่านั้นแม้ผู้ใดผู้หนึ่งให้ลำบาก ไม่พึงปรารถนาบุตร จะพึงปรารถนาสหยาแต่ที่ไหน พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Entsagung von Gewalt gegenüber jeglichen Lebewesen und schade nicht einmal denjenigen welche man sich absolut nicht als Nachkommen wünschen würde. Wie also ziehen mit einem Begleiter? Ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	Renouncing violence towards all living beings, harming not even one, you would not wish for as an offspring; so how a companion? wander alone like the one horned rhinoceros.
[๒๙๖.๔๕๙ สํสฺสคฺขาตสฺส ฆวนฺติ เสนหา เสนหนวํ ทุคฺขมิตํ ปิโหติ อาทินวํ เสนหํ เปกฺขมาโน เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	ความเยื่อใยย่อมมีแก่บุคคลผู้เกี่ยวข้องกัน ทุกขนี้ย่อมเกิดขึ้นตาม ความเยื่อใย บุคคลเล็งเห็นโทษอัน เกิดแต่ความเยื่อใย พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Für einen geselligen Menschen gibt es Verlockungen; auf den Fersen der Verlockung, dieser Schmerz. Ich sehe den Nachteil der Verlockung, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn	For a sociable person there are allurements; on the heels of allurement follows pain. Seeing allurement's drawback, wander alone like the one horned rhinoceros.
[๒๙๖.๔๖๐ มิตฺเต สุขุเส อญฺญมฺปมาโน หาเปติ อตฺถํ ปฏฺิพฺพุตฺติจิตฺโต เอตํ ภยํ สนฺถวเปกฺขมาโน เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	บุคคลอนุเคราะห์มิตรสหยาเป็นผู้มีจิตปฏิพัทธ์แล้ว ชื่อว่าย่อมยังประโยชน์ให้เสื่อม บุคคลเห็นภัย คือ การยัง ประโยชน์ให้เสื่อมในการเชยชิดนี้ พึงเที่ยวไปผู้เดียวเหมือน นอแรด ฉะนั้น
Einer, dessen Verstand in Mitleid verstrickt ist für Freunde und Weggefährten, vernachlässigt das wahre Ziel. Diese Gefahr in Intimität zu erkennen, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	One whose mind is enmeshed in sympathy for friends & companions, neglects the true goal. Seeing this danger in intimacy, wander alone like the one horned rhinoceros.
[๒๙๖.๔๖๑ วิโส วิสาโล ว ยถา วิสฺตโต ปุตุเตสุ ทาเรสุ จ ยา อเปกฺ ขา วํสากพิโร ว อสฺซขมาโน เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	บุคคลข้องอยู่แล้ว ด้วยความเยื่อใย ในบุตรและภริยา เหมือนไม้ไผ่กอใหญ่เกี่ยวก่ายกัน ฉะนั้น บุคคลไม่ข้องอยู่เหมือนหน่อไม้ พึงเที่ยวไป ผู้เดียว เหมือน นอแรด ฉะนั้น
So wie Bambus sich verschlungen ausbreitet ist die Sorge um Nachkommen und Ehepartner. Sei wie eine Bambussprosse, Unverwirrt, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	Like spreading bamboo, entwined, is concern for offspring & spouses. Like a bamboo sprout, unentangling, wanders alone like a rhinoceros.
[๒๙๖.๔๖๒ มีโค อรณฺณมฺหิ ยถา อพฺนฺโธ เยนิจฺฉํ คจฺฉนฺติ โคจฺราย วิญญู นโร เสริตํ เปกฺขมาโน เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	เนื้อในป่าที่บุคคลไม่ผูกไว้แล้ว ย่อมไป หากินตามความปรารถนา ฉนใด นครชนผู้รู้แจ้ง พึงความ ประพฤติดตามความพอใจของตน พึงเที่ยวไปแต่ผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Wie ein Hirsch in der Wildnis, ungehindert auf weiter Flur auf Futtersuche umherschweift, wo immer er will: der Weise, der die Freiheit schätzt, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	As a deer in the wilds, unfettered, goes for forage wherever it wants: the wise person, valuing freedom, wanders alone like a rhinoceros.
[๒๙๖.๔๖๓ อามนฺตนา โหติ สหยา มขฺเฌ วาเส ฐาเน คมเน จาริกาย อนภิขุณฺติ เสริตํ เปกฺขมาโน เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	การปรึกษาในที่อยู่ ที่ยืน ในการไป ในการเที่ยวย่อมมีในท่ามกลางแห่งสหยา บุคคลพึงความ ประพฤติดตามความพอใจ ที่พวกบุรุษชั่วไม่พึงเล็งแล้ว พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Inmitten von Gefährten, zu Hause oder auf Wanderschaft, Du wirst Opfer von Bitten. Freiheit wertschätzen, heisst allein umherziehen wie das einhornige Nashorn.	In the midst of companions — when staying at home, when going out wandering — you are prey to requests. Valuing the freedom wander alone like the one horned rhinoceros.
[๒๙๖.๔๖๔ จิฑฺฐา รติ โหติ สหยา มขฺเฌ ปุตุเตสุ จ วิปุลํ โหติ เปมํ ปิยวิปฺปิโยคํ วิจิฉฺจฺจมาโน เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	การเล่น การยินดี ย่อมมีในท่ามกลางแห่งสหยา อนึ่ง ความรักที่ ยิ่งใหญ่ย่อมมีในบุตรทั้งหลาย บุคคลเมื่อเกลียดชังความพลัดพราก จากสัตว์และสังขารอันเป็นที่รัก พึงเที่ยวไป ผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Es gibt Spaß und Liebe inmitten von Gefährten, und reichlich Vorliebe für Nachkommen. Ekel empfindend bei der Aussicht auf einen Abschied von denen, die lieb und teuer sind,	There is sporting & love in the midst of companions, & abundant fondness for offspring. Feeling disgust at the prospect of parting from those who'd be dear,

ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๖๕ จาตุทฺทิสํ อปฺปฏิโฆ จ โหติ สนฺตุสฺสมานो อิตฺริตฺเรน ปฺริสฺสยานํ สหิตา อณฺมกิ เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิเป ฯ	บุคคลย่อมเป็นอยู่ตามสบาย ในทิศทั้งสี่และไม่เดือดร้อน ยินดีด้วย ปัจจัยตามมีตามได้ ครองบำเสยซึ่งอันตราย ไม่หวาดเสียว พึงเป็นผู้เที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Ohne Widerstand in alle vier Richtungen, zufrieden mit dem, was du bekommst, ertrage Ärger ohne Bestürzung, allein umherziehend ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	Without resistance in all four directions, content with whatever you get, enduring troubles with no dismay, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๖๖ ทุสฺสงฺคหา ปพฺพจิตฺตปิ เอเก อโถ คหฺนฺธา พรมาวสนฺตา อปฺโปสฺสุโก ปฺรปฺตฺเตสฺสุ หุตฺวา เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิเป ฯ	แม้บรรพจิตบางพวก ก็สงเคราะห์ได้ยาก อนึ่ง คฤหัสถ์ผู้อยู่ครอง เรือนสงเคราะห์ ได้ยาก บุคคลเป็นผู้มีความขวนขวายน้อยในบุตร ของผู้อื่น พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Sie sind schwer zu befriedigen, einige von denen, die hinausgegangen sind, sowie diejenigen, die das Leben im Haushalt leben. Verzicht auf Besorgnis für die Nachkommen anderer, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	They are hard to please, some of those gone forth, as well as those living the household life. Shedding concern for these offspring of others, wander alone like the one horned rhinoceros
๒๙๖.๔๖๗ โอรฺปิยฺตฺวา คิหิพฺยณฺหานิ สฺยณฺนปฺตฺโต ยถา โกวิฬาริ เฉตฺวาน อีโร คิหิพฺนฺหานิ เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิเป ฯ	นักปราชญ์ละเหตุ อันเป็นเครื่องปรากฏแห่งคฤหัสถ์ จุดตันทองกลางมีใบ ร่วงหล่น ตัดเครื่องผูกแห่งคฤหัสถ์ได้แล้ว พึงเที่ยวไป ผู้เดียว เหมือนนอแรดฉะนั้น
Abschneiden der Haushalterspuren [Haare und Bart], wie ein Kovilara-Baum der seine Blätter verloren hat, der Besonnene, der alle Haushaltsbände durchtrennt, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	Cutting off the householder's marks.[1] like a kovilara tree that has shed its leaves, the prudent one, cutting all household ties, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๖๘ สเจ ลภณ นิปํ สหายํ สทฺธิจํ สารุฬาริธีรํ อภิกฺขุยฺย สพฺพานิ ปฺริสฺสยานิ จเรยฺย เตนตฺตมโน สติมา ฯ	ถ้าว่าบุคคลพึงได้สหาย ผู้มีปัญญาเครื่องรักษาดน ผู้เที่ยวไปร่วมกัน ได้ มีปรกติอยู่ด้วยกรรมดี เป็นนักปราชญ์ไซ้ร้ พึงครอบงำอันตราย ทั้งปวง เป็นผู้มีใจชื่นชม มีสติ เทียวไปกับสหายนั้นหากว่าบุคคลไม่ พึงได้สหายผู้มีปัญญาเครื่องรักษาดน ผู้เที่ยว ไปร่วมกันได้ มีปรกติ อยู่ด้วยกรรมดี เป็นนักปราชญ์ไซ้ร้ พึงเที่ยวไปแต่ผู้เดียว ดูพระราชาทรงละแฉ่นแคว้นอัน
๒๙๖.๔๗๐ อทฺธา ปสฺสาม สหายสมฺปทํ เสฏฺฐา สมา เสวิตพฺพา สหายา เอเต อลฺทฺธา อนวชฺชโกหิ เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิเป ฯ	พระองค์ทรงชนะแล้วเสด็จไปแต่ผู้เดียว ดูช่างซื้อมาดังคะ ละไขลง เที่ยวอยู่ในป่าแต่ผู้เดียว ฉะนั้น เราย่อมสรรเสริญ สหายผู้ถึงพร้อมด้วยศีลขันธเป็นต้น พึงคบสหาย ผู้ประเสริฐ สุด ผู้เสมอกัน กุลบุตรไม่ได้สหายผู้ประเสริฐสุดและผู้ เสมอกันเหล่านี้แล้ว พึงเป็นผู้บริโกศโกชนะไม่มีโทษ เที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Wenn du einen reifen Begleiter triffst, ein Mitreisender, der richtig lebt, weise ist und alle Gefahren überwindet so begleite ihn, zufrieden und aufmerksam. Wenn du keinen erwachsenen Begleiter antriffst, ein Mitreisender, der richtig lebt und weise ist, so wandere alleine wie ein König, der auf sein Königreich verzichtet, wie der Elefant in der Wildnis von Matanga, seine Herde verlassen. Wir loben die Gesellschaft Ja! Diejenigen, die gleichwertig oder besser sind, sollen als Freunde ausgewählt werden Wenn sie nicht zu finden sind, und lebe tadellos, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	If you gain a mature companion, a fellow traveler, right-living & wise, overcoming all dangers go with him, gratified, mindful. If you don't gain a mature companion, a fellow traveler, right-living & wise, wander alone like a king renouncing his kingdom, like the elephant in the Matanga wilds, his herd. We praise companionship — yes! Those on a par, or better, should be chosen as friends. If they're not to be found, living faultlessly, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๗๑ ทิสฺวา สุวณฺณสฺส ปกฺสฺสรานิ กมฺมารปฺตฺเตน สฺนิญฺฐิตานิ สงฺฆมฺมมานานิ ทฺเว ภูชฺสมิ เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิเป ฯ	บุคคลแลดู กำไลทองทั้งสองอันงามผุดผ่อง ที่บุตรแห่งนายช่างทอง ให้ สำเร็จด้วยดีแล้ว กระทบกันอยู่ในข้อมือ พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Siehst Du strahlende Armbänder aus Gold,	Seeing radiant bracelets of gold, well-made by a smith,

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๕ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๗ ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ-ธรรมบท-อุทาน-อิติวุตตกะ-สุตตนีบาต

die von einem Schmied gut gemacht wurden, klirrend und klimpernd, zwei auf einem Arm, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	clinking, clashing, two on an arm, wander alone like the one horned rhinoceros
๒๙๖.๔๗๒ เอวฺ ทูติเยน สหามมสุส วาจาภิลาโป อภิสซุชชา วา เอตํ ภยํ อายติ เปกขมานโน เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺกโป ะ	การที่เราจะพึงพูดจากับพระกุมารที่สอง หรือการข้องอยู่ด้วยอำนาจ แห่งความเยื่อใย พึงมีได้ดังนี้ บุคคลเล็งเห็นภัยนี้ในอนาคต พึงเที่ยวไป ผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Auf die gleiche Weise, wenn ich mit jemanden zusammenleben würde, gäbe es leichtsinniges Gerede oder Beleidigungen. Wenn man diese zukünftige Gefahr sieht, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	"In the same way, if I were to live with another, there would be careless talk or abusive." Seeing this future danger, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๗๓ กามา หิ จิตฺรา มธฺรา มโนรมา วิรูปรูเพน มถฺเนติ จิตฺตํ อาทินวํ กามคฺเณสุ ทิสฺวา เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺกโป ะ	ก็กามทั้งหลายงามวิจิตร มีรสอร่อย เป็นที่รื่นรมย์ใจ ย่อมย่ำยิจิต ด้วยรูปแปลกๆบุคคลเห็นโทษในกามคุณทั้งหลายแล้ว พึงเที่ยวไปผู้ เดียวเหมือนนอแรด ฉะนั้น
Denn sinnliche Genüsse, elegant, honigsüß und charmant, verzaubern den Verstand mit ihren vielfältigen Formen erkennend diesen Nachteil in sinnlichen Aspekten ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	Because sensual pleasures, elegant, honeyed, & charming, bewitch the mind with their manifold forms — seeing this drawback in sensual strands — wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๗๔ อิติ จ ฅณฺโฑ จ อุพฺทโว จ โรโค จ สลฺลยฺจ ภยญฺจ เมตฺตํ เอตํ ภยํ กามคฺเณสุ ทิสฺวา เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺกโป ะ	บุคคลเห็นภัย คือ จัญไร ฝูอุปัทวะ โรค ลูกศร และความน่ากลัวนี้ ในกามคุณทั้งหลายแล้ว พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Katastrophe, Tumor, Unglück, Krankheit, ein Pfeil, eine Gefahr für mich. Diese Gefahr in sinnlichen Aspekten zu sehen, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	"Disaster, tumor, misfortune, disease, an arrow, a danger for me." Seeing this danger in sensual strands, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๗๕ สีตญฺจ อุณฺหญฺจ ขุทํ ปิปาสํ วาตาดเป ทํสสิริสเป จ สพฺพานิเปตานิ อภิสมภฺวิตฺวา เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺกโป ะ	บุคคลพึงครอบงำอันตรายเหล่านี้แม้ทั้งปวง คือ หนาว ร้อน หิว ระบาย ลม แดด เหลือบและสัตว์เสือกคลานแล้ว พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Kälten, Hitze, Hunger und Durst, Wind, Sonne, Bremsen und Schlangen: All dies ist ausnahmslos zu erdulden und auszu halten, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	Cold & heat, hunger & thirst, wind & sun, horseflies & snakes: enduring all these, without exception, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๗๖ นาโควฺ ยฺยูถานิ วิวชฺชยิตฺวา สยฺชาตกขฺนโร ปทฺมิ อุฟาโร ยถาภิรณฺตํ วิหรํ อรญฺเณ เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺกโป ะ	บุคคลพึงเป็นผู้เที่ยวไปผู้เดียวเช่นกับนอแรด เปรียบเหมือนช้างใหญ่ผู้เกิดในตระกูลปทุม มีศีลจันท์เกิดขึ้นแล้ว ละเืองอยู่ในป่าตาม อิทธิมย์ ฉะนั้น
Wie ein großer, weißer Elefant, mit massiven Schultern auf seine Herde verzichtet und in der Wildnis umherstreift wo immer er will, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	As a great white elephant, with massive shoulders, renouncing his herd, lives in the wilds wherever he wants, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๗๗ อฏฺฐานํ ตํ สงฺคณฺนิการตฺสส ยํ ฝุสฺสเย สามยิกํ วิมุตฺตํ อาทิจพฺพนุสฺส วโจ นิสฺสมม เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺกโป ะ	(พระปัจเจกพุทธเจ้าได้กล่าวถึงศาสดาว่า) บุคคลพึงใคร่ครวญถ้อยคำของพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าพันธุ์พระ- อาทิตย์ว่า การที่บุคคลผู้ยินดีแล้วด้วยการคลุกคลีด้วยหมู่คณะ จะพึงบรรลุมิตติอันมีในสมัยนั้น ไม่เป็นฐานะที่จะมีได้ (พระกุมารได้กล่าวถึงศาสดาที่พระปัจเจกพุทธเจ้านามว่าอาทิจ พันธุ์กล่าวแล้วให้บริบูรณ์ว่า) พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Auf keinen Fall kann einer welcher Gesellschaft benoetigt Auch nur Momentan die Befreiung erlangen. Den Worten des Solar Kinsman folgend,	"There's no way that one delighting in company can touch even momentary release."

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๕ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๗ ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ-ธรรมบท-อุทาน-อิติวุตตกะ-สุตตนิบาต

ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.		Heeding the Solar Kinsman's words, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๗๘	ทิวริวิสุกานิ อุปาติวตโต ปโต นิยามํ ปฏิลัทธมคโค อุปปนณวาโณมฺหิ อนณฺณเนยฺโย เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	เราล่องพันทริอันเป็นข้าศึกได้แล้ว ถึง ความเป็นผู้เที่ยง ได้มรรค แล้ว เป็นผู้มึญานเกิดขึ้นแล้ว อันผู้อื่นไม่พึงแนะนำพึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Die Verzerrung der Ansichten überwinden den sicheren Weg erreicht, den Pfad gewonnen (realisierend) "Ungeleitet von anderen, habe ich Wissen erlangt." ziehe alleine wie das einhornige Nashorn		Transcending the contortion of views, the sure way attained, the path gained, [realizing:] "Unled by others, I have knowledge arisen," wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๗๙	นิลโลสุโป นิกกุโห นิปปิปาโส นิมฺมกฺโข นิทฺธนฺตกสวามโห นิราสโย สพฺพโลเก ภวิตฺวา เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	บุคคลผู้ไม่โลภ ไม่หลอกลวง ไม่มีความกระหาย ไม่ลบหลู่ มีเมหะดุจน้ำฟาดอันกำจัดเสียแล้ว ไม่มีความอยาก ครอบงำ โลกทั้งปวงได้แล้ว พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Ohne Gier, ohne Betrug, ohne Durst noch Heuchelei – Wahn und Verunstaltungen weggeblasen - ohne jegliche Vorliebe für die ganze Welt, für jede Welt, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.		With no greed, no deceit, no thirst, no hypocrisy — delusion & blemishes blown away — with no inclinations for all the world, every world, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๘๐	ปาปํ สหายํ ปริวฺชฺชเยถ อนตฺตทสฺสี วิสเม นิวิฏฺฐํ สยํ น เสเว ปสฺสํ ปมตฺตํ เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	กุลบุตรพึงเว้นสหายผู้ลามกไม่พึงเสพด้วยตนเอง ซึ่งสหายผู้ซื่บอ ความฉิบหายมิใช่ประโยชน์ ผู้ตั้งอยู่ในกรรม อันไม่เสมอ ผู้ซื่ออยู่ ผู้ ประมาท พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Vermeide den schlechten Begleiter, der das Ziel missachtet und mit Absicht den Weg verfaelscht. Nimm keinen Freund welcher achtlos und sehnsüchtig ist. ziehe alleine wie das einhornige Nashorn		Avoid the evil companion disregarding the goal, intent on the out-of-tune way. Don't take as a friend someone heedless & hankering. wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๘๑	พหุสฺสุตํ ธมฺมธโร ภเชถ มิตฺตํ อุพารํ ปฏฺิภาวนนฺตํ อนฺุณาย อตฺตานิ วินยฺเยย กงฺขํ เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	บุคคลพึงคบมิตรผู้เป็นพหูสูต ทรงธรรม ผู้ยิ่งใหญ่ด้วยคุณธรรม มี ปฏิภาณ บุคคลรู้จักประโยชน์ทั้งหลาย กำจัดความสงสัยได้แล้ว พึงเที่ยวไปผู้เดียวเหมือนนอแรด ฉะนั้น
Verbünde dich mit einem, der gelernt ist, der das Dhamma (die Lehre) aufrechterhält, Begleiten Sie einen Gelehrten, der das Dhamma aufrechterhält, ein großartiger und schlagfertiger Freund. wissend um bedeutung, verwirrung zu baendigen ziehe alleine wie das einhornige Nashorn		Consort with one who is learned, who maintains the Dhamma, a great & quick-witted friend. Knowing the meanings, subdue your perplexity, [then] wander alone like the one horned rhinoceros,
๒๙๖.๔๘๒	จิพฺพํ รติํ กามสุขญจ โลก อนลฺงกิริตฺวา อนเปกฺขมาโน วิภูสณฺฐรฺณานา วิโรธํ สจฺจวาทิ เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	บุคคลไม่พอใจการเล่น ความยินดี และกามสุขในโลกแล้ว ไม่เพ่งเล็ง อยู่ เว้นจากฐานะแห่ง การประดับ มีปรกติกาล่าคำสัตย์ พึงเที่ยวไปผู้เดียวเหมือนนอแรด ฉะนั้น
Frei von Verlangen, kein Vergnügen findend in weltlichen Affaeren, Liebe oder der sinnlicher Glückseligkeit, sich Ausschmuckungen enthaltend, stehts die Wahrheit sagend ziehe alleine wie das einhornige Nashorn		Free from longing, finding no pleasure in the world's sport, love, or sensual bliss, abstaining from adornment, speaking the truth, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๘๓	ปุตฺตตณฺจ ทาริ ปิตรณฺจ มาตริ ณฺหานิ ธนฺณานิ จ พนฺธวานิ หิตฺวาน กามานิ ยโธธิกานิ เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	บุคคลละบุตร ภริยา บิดา มารดา ทรัพย์ ข้าวเปลือก พวกพ้อง และกามซึ่งตั้งอยู่ ตามส่วนแล้ว พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Verlasse den Nachwuchs, Ehepartner, Vater, Mutter, Reichtum, Getreide, Verwandte und sinnliche Genüsse ganz und gar, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn		Abandoning offspring, spouse, father, mother, riches, grain, relatives, & sensual pleasures altogether, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๘๔	สงฺโค เอส ปรีตฺตเมตฺตํ โสขฺยํ อปฺปสฺสาโท ทุกฺขเมตฺตํ ภิยฺโย	บัณฑิตทราบว่ ความเกียจข้องในเวลาบริโภคเบญจกามคุณนี้ มีสุขน้อย มีความยินดีน้อย มีทุกข์มาก ดูงหัวผี ดังนี้แล้ว

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๕ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๗ ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ-ธรรมบท-อุทาน-อิติวุตตกะ-สุตตนีบาต

	<p>คณฺโฑ ๑- เอโส อิติ ญตฺวา มติมา เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺกิปโป ฯ</p>	<p>พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น</p>
	<p>Das ist Knechtschaft, ein Köderhaken. Hier gibt es wenig Glück, naechstens zu keiner Befriedigung, umso mehr Leid und Schmerz." Mit diesem Wissen umsichtig seiend ziehe alleine wie das einhornige Nashorn</p>	<p>"This is a bondage, a baited hook. There's little happiness here, next to no satisfaction, all the more suffering & pain." Knowing this, circumspect, wander alone like the one horned rhinoceros.</p>
๒๕๖.๔๘๕]	<p>สนทาลยิตฺวาน สํโยชนานิ ขาลํ ว เญตฺวา สลิลมฺพฺจารี อคฺคิวิ ทพฺพํ อนิวตฺตมาโน เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺกิปโป ฯ</p>	<p>บุคคลพึงทำลาย สิ่งโยชนทั้งหลายเสีย เหมือนปลาทำลายข่าย เหมือนไฟ ไม่หวนกลับมาสู่ที่ไหม้แล้ว พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือน นอแรด ฉะนั้น</p>
	<p>Zertrümmerte Fesseln, wie ein Fisch im Wasser ein Netz zerreißt, wie Feuer welches nicht zu dem von ihm schon verbrannten zurückkehrt ziehe alleine wie das einhornige Nashorn</p>	<p>Shattering fetters, like a fish in the water tearing a net, like a fire not coming back to what's burnt, wander alone like the one horned rhinoceros.</p>
๒๕๖.๔๘๖]	<p>โอกฺขิตตจฺกฺขุ น จ ปาทโลโล คฺคฺตตินฺทริโย รกฺขิตฺมานสาโน อนวสุสฺสโต อปฺริทฺยหฺมาโน เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺกิปโป ฯ</p>	<p>บุคคลผู้มีจักขุทอดลงแล้ว ไม่คะนองเท้า มี อินทริยอันคุ้มครองแล้ว มีใจอันรักษาแล้ว ผู้อันกิเลสไม่ร้าวรด แล้ว และอันไฟ คือกิเลสไม่แผดเผาอยู่ พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น</p>
	<p>Augen niedergeschlagen, nicht frei, Sinne bewacht, mit geschütztem Verstand, nicht nässend - nicht brennend - mit Lust, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn</p>	<p>Eyes downcast, not footloose, senses guarded, with protected mind, not oozing — not burning — with lust, wander alone like the one horned rhinoceros.</p>
๒๕๖.๔๘๗]	<p>โอรฺหารยิตฺวา คิหิพฺยญฺชนานิ สญฺฉินฺนปฺตโต ยถา ปาริฉฺตโต กาสาวยตฺโต อภินิฏฺฆมิตฺวา เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺกิปโป ฯ</p>	<p>บุคคลละเพศแห่งคฤหัสถ์ จุจัด้นทองหลางมีใบร่วงหล่นแล้ว นุ่งห่ม ผ้ากาสายะ ออก บวชเป็นบรรพชิต พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น</p>
	<p>Das Entfernen der Hashaelter Markierungen, wie ein Korallenbaum, der seine Blätter verloren hat, fortziehend in der ockerfarbenen Robe, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn</p>	<p>Taking off the householder's marks, [2] like a coral tree that has shed its leaves, going forth in the ochre robe, wander alone like the one horned rhinoceros.</p>
๒๕๖.๔๘๘]	<p>รเสสุ เคธํ อกรํ อโลโล อนณฺณโปสี สฺปทานจารี กุเล กุเล อปฺปฏิพฺพทฺธจิตฺโต เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺกิปโป ฯ</p>	<p>ภิกษุไม่กระทำความยินดีในรสทั้งหลาย ไม่โลเล ไม่เลียงคนอื่น มี ปรกติเที่ยวบิณฑบาตตามลำดับตรอก ผู้มี จิตไม่ผูกพันในตระกูล พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น</p>
	<p>Keine Gier nach Geschmacksrichtungen und nicht nachlässig von Haus zu Haus gehend um Almosen zu erhalten. Bewusst nicht dierser oder jener Familie mehr verhaftet zu sein, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn</p>	<p>Showing no greed for flavors, not careless, going from house to house for alms, with mind unenmeshed in this family or that, wander alone like the one horned rhinoceros.</p>
๒๕๖.๔๘๙]	<p>ปหาย ปญฺจาวรณานิ เจตฺโส อุปกิเลสํ พฺยปฺนุชฺช สพฺเพ อนิสฺสํโต เญตฺวา สินฺหโทสํ เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺกิปโป ฯ</p>	<p>บุคคลละธรรมเป็นเครื่องกั้นจิต ๕ อย่าง บรรเทา อุปกิเลสทั้งปวง แล้ว ผู้อันทิวี่ไม่อาศัย ตัดโทษคือความเยื่อใยได้แล้ว พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น</p>
	<p>Abschaffung der Beeinträchtigungen des Bewusstseins, alle Verunreinigungen zu beseitigen -- alle -- Unbaendige, entschiedene Abneigung gegenüberden jeglicher Verlockungen ziehe alleine wie das einhornige Nashorn</p>	<p>Abandoning barriers to awareness, expelling all defilements — all — non-dependent, cutting aversion, allurements, wander alone like the one horned rhinoceros.</p>
๒๕๖.๔๙๐]	<p>วิปฺปฏิฏฺฐิตฺวาน สุขํ ทฺวฺกฺขญฺจ ปฺพเพว จ โสมนสฺสโทมนสฺสํ ลทฺธานุเปกฺขํ สมํถํ วิสุทฺธํ เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺกิปโป ฯ</p>	<p>บุคคลละสุข ทุกข์ โสมนัสและโทมนัสในกาลก่อนได้ ได้อุเบกขาและสมถะอันบริสุทธิ์แล้ว พึงเที่ยวไปผู้เดียวเหมือนนอแรด ฉะนั้น</p>
	<p>Wende Dich ab von Vergnügen und Schmerz, so wie vorher von Trauer und Freude,</p>	<p>Turning your back on pleasure & pain, as earlier with sorrow & joy,</p>

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๕ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๗ ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ-ธรรมบท-อุทาน-อิติวุตตกะ-สุตตนิบาต

erreiche pure Ausgeglichenheit, Gelassenheit und Ruhe ziehe alleine wie das einhornige Nashorn	attaining pure equanimity, tranquility, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๙๖ อารทฐวิริโย ปรมตถปตฺติยา อลินจิตฺโต อุกฺสิตวุตฺติ ทพฺพนิกกโม ฅามพฺลุปฺปนโน เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	บุคคลปรารถนาความเพียรเพื่อบรรลु ปรมัตถประโยชน์ มีจิตไม่หวั่น มีความประพฤติไม่เกียจคร้าน มีความบากบั่นมั่น ถึงพร้อมแล้วด้วยกำลังกายและกำลังญาณ พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Die Ausdauer entfacht für die Erreichung des höchsten Ziels, mit unbeflecktem Verstand, nicht faul in Handlung, bestaendig in Anstrengung, mit Standhaftigkeit & Stärke bestrebt, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	With persistence aroused for the highest goal's attainment, with mind un-smeared, not lazy in action, firm in effort, with steadfastness & strength arisen, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๙๖ ปฏิสฺสลาณํ ฅานนริณฺจมาโน ธมฺเมสุ นิจฺจํ ออนุมฺมจาริ อาทินวํ สมนฺสีตา ภเวสุ เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	บุคคลไม่ละการหลีกเร้นและฅาน มีปกติประพฤติธรรม อันสมควรเป็นนิตย์ในธรรมทั้งหลาย พิจารณาเห็นโทษใน ภพทั้งหลาย พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Nicht zu vernachlässigen die Abgeschiedenheit, die Absorption, das ständige Praktizieren des Dhamma im Einklang mit dem Dhamma, das Begreifen der Gefahr in den Zuständen des Werdens, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	Not neglecting seclusion, absorption, constantly living the Dhamma in line with the Dhamma, comprehending the danger in states of becoming, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๙๗ ตณฺหุขยํ ปตฺถยํ อปฺปมตฺโต อนเลมฺภูโค สุตฺวา สติมา สงฺขาตธมฺโม นียโต ปชานฺวา เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	บุคคลผู้ปรารถนาความสิ้นตัณหา พึงเป็นผู้ไม่ประมาท ไม่เป็นคนบ้าคนใ้ มีการสดับ มีสติ มีธรรมอันกำหนดรู้แล้ว เป็นผู้เที่ยง มีความเพียร พึงเที่ยวไปผู้เดียวเหมือนนอแรด ฉะนั้น
Das Ziel ist es das Ende des Verlangens zu erreichen, achtsam, gelernt, nicht durcheinander, bestimmt, das Dhamma gewertschaetzt strebend ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	Intent on the ending of craving & heedful, learned, mindful, not muddled, certain — having reckoned the Dhamma — & striving, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๙๘ สีหเว สทฺเทสุ อสนฺตสนฺโด วาโถว ชาลฺมฺหิ อสฺซขมาโน ปทุมวํ โดเยน อลิมฺปมาโน เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	บุคคลไม่สะดุ้งในธรรมมีความไม่เที่ยงเป็นต้น เหมือนราชสีห์ไม่สะดุ้งในเสียง ไม่ข้องอยู่ในธรรมมีขันธและอายตนะเป็นต้น เหมือนลมไม่ข้องอยู่ในขาย ไม่ติดอยู่ด้วยความยินดีและความโลภ เหมือนดอกปทุมไม่ติดอยู่ด้วยน้ำ พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Unerschrocken, wie ein Löwe bei Geräuschen. Unbeschränkt, wie der Wind im Netz. Unbefleckt, wie ein Lotus im Wasser, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	Unstartled, like a lion at sounds. Unsnared, like the wind in a net. Unsmeared, like a lotus in water: wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๙๙ สีหโย ฅยา ทารุฬฺสี ปสฺยห ราชา มิคานํ อภิภฺยฺยจาริ เสเวถ ปนฺตานิ เสนาสนานิ เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	บุคคลพึงเสพเสนาสนะอันสงัด เป็นผู้เที่ยวไปผู้เดียวเช่นกับนอแรด เหมือนราชสีห์มีเขี้ยวเป็นกำลัง ข่มขี่ครอบงำหมู่เนื้อเที่ยวไป เหมือน นอแรด ฉะนั้น
Wie der Löwe - kräftig, stark im Fang, als Eroberer lebt, der König der Tiere -- sich in eine entlegene Behausung zurückzieht ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	Like a lion — forceful, strong in fang, living as a conqueror, the king of beasts — resort to a solitary dwelling. Wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๕๐๐ เมตฺตํ อุเปกฺขํ กรุณํ วิมุตฺตํ อาเสวมาโน มุทิตฺตฺว กาเล สพฺเพน โลเกน อวิรุชฺฅมาโน เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิโป ฯ	บุคคลเสพอยู่ซึ่งเมตตาวิมุตติ กรุณาวิมุตติ มุทิตาวิมุตติ และอุเบกขาวิมุตติ ในกาลอันควร ไม่นินร้ายด้วยโลกทั้งปวง พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือน นอแรด ฉะนั้น
Zur richtigen Zeit verkehrend mit der Befreiung durch guten Willen, Mitgefühl, Wertschätzung, Gleichmut, ungehindert von der ganzen Welt, von jeder Welt, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn.	At the right time consorting with the release through good will, compassion, appreciation, equanimity, unobstructed by all the world, any world, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๕๐๑ ราตฺตญฺจ โทสฺญจ ปหาย โมหํ	บุคคลลระราคะ โทสะ และโมหะแล้ว

สนทาลยิตวาน สโยชนานิ อสนุตส์ ชีวิตสงขมฺหิ	ทำลายสังโยชนทั้งหลายแล้ว ไม่สะดุ้งในเวลาสิ้นชีวิต พึงเที่ยวไปผู้เดียว เหมือนนอแรด ฉะนั้น
Nach dem Loslassen der Leidenschaft, Abneigung, Abneigung, Verblendung; die Fesseln zerschmettert zu haben; ungestört am Ende des Lebens, ziehe alleine wie das einhornige Nashorn	Having let go of passion, aversion, delusion; having shattered the fetters; undisturbed at the ending of life, wander alone like the one horned rhinoceros.
๒๙๖.๔๙๘ ภาณติ เสวนติ จ การณตถา นิการณา ทูลลภา อชฺช มิตตธา อตตตถปณฺวา อสุจํ มนุสฺสา เอโก จเร ขคฺควิสาณกฺปิเป ฯ	มนุษย์ทั้งหลายผู้ไม่สะอาด มีปัญญามุ่งประโยชน์ตน ย่อมคบหา สมาคมเพราะมีเหตุเป็นประโยชน์ ผู้ไม่มีเหตุมาเป็นมิตร หาได้ยาก ในทุกวันนี้ บุคคล พึงเที่ยวไปผู้เดียวเหมือนนอแรด ฉะนั้น ฯ
Personen folgen einander und verbinden sich für ein Motiv. Freunde ohne Motiv sind selten. Die Meisten sind klug für ihre eigenen Zwecke, und unrein. ziehe alleine wie das einhornige Nashorn	People follow & associate for a motive. Friends without a motive these days are rare. They're shrewd for their own ends, & impure. Wander alone like the one horned rhinoceros

ขคฺควิสาณสุตฺตํ ตติยํ ฯ

Khaggavisana Sutta: A Rhinoceros translated from the Pali by Thanissaro Bhikkhu © 1997

Translator's note: The refrain in this sutta is a subject of controversy. The text literally says, "Wander alone like a 'sword-horn,' which is the Pali term for rhinoceros. The commentary, however, insists that this term refers not to the animal but to its horn, for the Indian rhinoceros, unlike the African, has only one horn. Still, some scholars have noted that while the Indian rhinoceros is a solitary animal, rhinoceros horns don't wander, and that in other verses in the Pali canon, the phrase "wander alone like..." takes a person or an animal, not an animal part, for its object. Thus, for example, in Dhp 329 (repeated below), one is told to "wander alone like a king renouncing his kingdom, like the elephant in the Matanga woods, his herd." It's possible that the rhinoceros was chosen here as an example of solitary wandering both because of its habits and because of its unusual single horn. However, in a translation, it's necessary to choose one reading over the other. Thus, because wandering "like a rhinoceros" sounds more natural than wandering "like a horn," I have chosen the former rendering. Keep in mind, though, that the singularity of the rhinoceros' horn reinforces the image.

As noted under I.1, there is evidence suggesting that the verses here were originally separate poems, composed on separate occasions, and that they have been gathered together because of their common refrain.

Thanissaro Bhikkhu

© 1997

Anmerkung des Übersetzers: Der Refrain in dieser Sutta ist umstritten. Der Text sagt wörtlich: "Wandere allein wie ein Schwerthorn", was der Pali-Begriff für Nashörner ist. Der Kommentar besteht jedoch darauf, dass sich dieser Begriff nicht auf das Tier, sondern auf sein Horn bezieht, denn das indische Nashorn hat im Gegensatz zum afrikanischen nur ein Horn. Dennoch haben einige Gelehrte festgestellt, dass das indische Nashorn zwar ein einsames Tier ist, die Hörner des Nashorns aber nicht wandern, und dass in anderen Versen des Pali-Kanons der Ausdruck "wandern allein wie..." eine Person oder ein Tier, nicht ein Tierteil, zum Gegenstand nimmt. So wird zum Beispiel in Dhp 329 (siehe unten) gesagt, man solle "allein wandern wie ein König, der auf sein Königreich verzichtet, wie der Elefant im Matanga-Wald, seine Herde". Es ist möglich, dass das Nashorn hier als Beispiel für einsames Wandern gewählt wurde, sowohl wegen seiner Gewohnheiten als auch wegen seines ungewöhnlichen Einzelhorns. In einer Übersetzung ist es jedoch notwendig, eine Lesung der anderen vorzuziehen. Da das Wandern "wie ein Nashorn" natürlicher klingt als das Wandern "wie ein Horn", habe ich mich für das frühere Rendering entschieden. Bedenken Sie jedoch, dass die Einzigartigkeit des Nashornhorns das Bild verstärkt.

Wie unter I.1 erwähnt, gibt es Hinweise darauf, dass die Verse hier ursprünglich getrennte Gedichte waren, die zu verschiedenen Anlässen verfasst wurden, und dass sie wegen ihres gemeinsamen Refrains zusammengetragen wurden.